

# ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

## Szerkesztőség:

Főter. Hermann-udvar I. emelet,  
a külső folyosón.  
Bérmontell leveleket csak ismert  
közli fogadunk el.  
Kéziratokat vissza nem küldünk.

## Kiadóhivatal:

Főter. a törvényszék mellett Neumann-  
házak utcára nyíló helyiségekben.

Hirdetéseket díjazás szerint.  
Egy sor szám 5 kr. ünnep- és vasárnap  
utáni szám 3 kr.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is

## Előfizetési árak:

Helyben hazhoz fordítva:

|             |        |
|-------------|--------|
| Egy évre    | 12 ft. |
| Fél évre    | 6 ft.  |
| Negyed évre | 3 ft.  |
| Egy hónapra | 1 ft.  |

## Videkre postán küldve:

|             |              |
|-------------|--------------|
| Egy évre    | 14 ft. — kr. |
| Fél évre    | 7 ft. — kr.  |
| Negyed évre | 3 ft. 50 kr. |
| Egy hónapra | 1 ft. 20 kr. |

Hirdetéseket helyben fizetendő.

## A cachirozott Törökország.

Arad, deczember 1

Semmi sem állandó a világon, csak — a változás. Ez a paradoxonnak tetsző kifejezés jut önkénytelenül eszünkbe, ha a bolgár-kérdés ezerször újabb verziót végigfigyelve látjuk, hogy majd minden napnak az új hírét, eseményét elnyeli a másik nap új kombinációja. Nem állapotok megmérhető ideig egyik sem. Állandóságuk — a változás. Értékük — a kétkedés bizonytalanságában vész el.

Ez a megrögzött fatum első sorban a fejedelem-kérdést kísérti. Valdemar, Nikita, mingreliai Miklós a hogy előtűnnek, éppen úgy ködbe is vesznek csakhamar. Ugy hogy ma már még Oroszország sem ragaszkodik a mingreliai herceg jelöltségéhez sem. Megelégszik egyáltalában orosz jelölttel is.

Megindul aztán a Bulgária és Kelet-Rumélia uniójának ügye. Felkerül a hír az európai konferenciáról, melyen a hatalmak együttesen intézik el az unio kérdését. Alig tudja meg a kombinációt a politikai világ, már nyomom jön a demencia, hogy ez az eszme még nagyon korai.

Majd a regensségek sorsának támad hire. A regensség az orosz pártból egészíti ki magát, a regensség nem mond le, a regensség szilárdul áll. E variációk is csak olyanok, mintha akár egy hegedűn játszanak el. A dal végén elvész a hang is.

Mint egy ördögmozgató korongja fordul e közben a bolgár-kérdés leg-erősebben respectált krampusza — az orosz occupatio. Oroszország occupál, az orosz occupatio nem bir valószínűséggel, Bulgáriának az oroszok által való megszállása bevégzett tény és csak a kedvező alkalom hiányzik még, pétervári befolyások körök teljesen eljettnek tartják a Bulgária occupálásának eszméjét... és így tovább ad hibitum.

Es e páratlan balancirozásnak itt nincs vége. Ott van az új forrás a bolgár küldöttségben, mely az európai hatalmakhoz indul körutra Bulgária érdekében. Ez az egy eset azonban kivétel. A küldöttség csakugyan elutazott.

A míg a küldöttség így házal az európai cabineteknél, addig Bulgáriában

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárcája.  
(Deczember 2.)

## A szerkesztőség alatt.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárcája. —  
Bandukolok a lépcsőig és vándorogom a lépcsőkön. Száz gondolat kóborog agyvelemben.  
— A Havas-ügynek mintsem jelentett, a delegatio is kimúlva van, a héten hűmen-hírek is gyengén kerültek, Szent-Lány-Falván se történt óriási szerencsétlenség (leg-  
alább a vidéki levelezők nem jelentették), nem égett le egy boglya széna.

Egyszerűen mindentől rend, miből részünk a rendetlenség születik.  
A mint így elcsúszkál pánya nélküli gondolatok, a lépcső-fordulónál valami kipirult leányzóval hoz össze sorsom. Nem csunya kis puók képe van, mik mögöl ül hegyesen bámul rám a két bogár szempár, mint hegyes gereblye foka.

— Látta?  
— Hogy láttam volna?  
— Jaj de jó, hogy nem látta.

Es meg gömbölyöbbre válik az arca. Szeme csufondárossan fut végig rajtam, ajka meg nota-szóra szorul, hogy sebesen végig hajtsa a keskeny folyosón a szelet, nagy örömben. Kezdek gondolkodni. Az az egy bizonyos, hogy nekem valamit látnom kellett volna, de mit? — cikrák gondolatom a képtelenségeken. Mert nem lehessen tudni semmit, — a hogy hétköznapi divat szerint szólni szoktunk. Látnom kellett: vagy a poszkizslit, vagy a szabakait bankokat.

Es még ez is elég realis phantasia egy reportertől.

Annyit nyomban megcsavaztam, hogy már a további fejleményeket a folyosón várom be, legalább annyi időre, mint mennyi a Krescsányi felvonásoké.

Pompásan elbujhattam egy cifra oszlop mögé. Mégis csak nagyzerű épület ez a Hermann-udvar.

A fejleményekre hamar esengettek. Az az hogy Szörföztönusban csattogott az ímet elhalt nota s telekintát emelt karján a (leg-

marad az a bevégtetlen állapot, mely ezer és ezer alkalmat ad majd Oroszországnak minden napon arra, hogy felbujtásait minden gond nélkül cultiválja. Bulgária pedig mehet belügyeiben a sanyalódás útján tovább, mert elvégre is egy nép jövőjére nézve valamivel több is kell a jelenben annál, hogy Kaulbarsot lehetetlenné tegye. A jeles diplomata úgy is egyre-másra kapja a hegesztő tapaszokat fájó sebére, hol a csár szeretetteljes kegyében, hol a sultán ordínák szalagjában és selamlikokban a mecsetekben...

A mecsetekben azonban, tudja jól minden czinczár, nem Bulgária jövője ott gomolyog kétes árnyban a sorsáról örökké tartó variációkban, melyek nap-nap mellett megújulva jelennek a világnak, hogy Bulgária még mindig egy uton van, stagnál.

Es mindennek alig van más természetes oka első sorban: Törökország tehetetlenségénél. Törökország nincs. Szerencsétlen pénzügyi helyzete, vezér-férfiaknak fanaticusnak nevezhető indolentiája, a sultán báb volta, mind-mind arra való, hogy Európa lássa Törökországot és halljon róla, de a beszámíthatóság pillanatában, a használhatóság feltevése lemondjon róla, mert Törökország meg van, még él, de olyan mint a szinpadai sülték és gyümölcsök: nem ehető, cachirozott.

Törökország mint egykori suse-  
rainje, de mint szomszédja is első sorban volna hivatva arra, hogy Bulgária ügyében vezérszeretjétségek és a kezdeményezést magára vállalja. E helyett azonban egy szerencsétlen idea egy időre belekergette az orosz érdekek uszálhordozói közé a portát és egész tevékenysége abból áll, hogy ma azt gondolja meg, hogy az orosz nagykövetet fogadja kegyesen a sultán, holnap meg az angol nagykövetet.

Es így összetett kezekkel nézi végig a porta, hogy a Balkánon érdekei ellenére is hogy alakul a helyzet és hogyan nyernek befolyást ott olyan elemek, melyek Bulgáriának és Törökországnak is természetesen ellenségei.

Az aradmegyei bizottsági tagok választásáról közöl egy aradi levelet a temesvári „Luminatoriu”, s panasolja, hogy a választás a románokra nézve kedvezőtlenül ütött ki.

természetesebb néven) Zsuzsi, mint Ripnét a vizet merő leányok

Nem sejtette a kis ravasz, hogy közönség is került a szindarabjukhoz.

Mert ugy volt. Szindarabot cselekedett a Zsuzsi, meg tíres percében a fogékony

keblű Bernát, a norinbergi kereskedéstől.

— Megálljon.

— Sietek.

— Ne siessen. Raér. Elfelelde, mit kérdeztem az előbb.

— Biz elfeledtem. Csak hamiskodik maga.

— Nem én. Ne áruljak ma, ha nem igazán beszélek. Szerelmes vagyok fülig, boklig. Az én! magát szeretem.

Egy kicsinyt előre is nyújtottam nyakamat, mint a hogy a 7-ik számú páholyból „muszáj”, ugyan hogy adja a szerepét Zsuzsi, vagy hogy is nevezem?

Tudta a gonosz. Pedig végig se járta a szini praeparandit.

Lesütötte szemöldjét. A kantát letette. Azután két kére fogta a kötőt. Azt marizagatta.

— Nem beszél maga igazat!...

Bernát ballára ütötte a jobb kezét. Ez a legpompásabb drámai gesztus. Egészen belevörösödik a füle, a hogy declamált.

— Nem hiszi? Az nem szép. Lám mily hideg az idő és én mégis hajdon főlétl

vártam magára, láthatja, hogy szeretem. (No ez egy kis sophisma Bernátján — mondom neki, ha tehetem — én is itt fagyoskodom, pedig nem Zsuzsi az idealom.)

De Zsuzsi elhítte. Kellett is. Már hallatszott a gazdaszony sipító praeludiuma, a mi Zsuzsinak késedelmezése iránt indított meg a türelmes levőg utjára.

— Elhiszem. Eresszen.

— Nem lehet. Előbb csókot akarok.

Hm, a Bernát idő előtti gyorsasággal inkasszája a részleteket. Jó tudni. Nem veszek nála részlete.

Es valóban bagatel dolgot csinál az egészről. Minden terminus bevárása nélkül ovatol, zálogol, végrehajt.

Im már egy odacsuppanó kis öfektől ékeskedik a Zsuzsi ábrázatán, az vizfésztéses bim-bót sejtetve rőzsaszínű vásznon.

mert a románok körülbelül száz bizottsági tag választására birtak befolyással, de csak ötven román választottak, s ezek közül is sok kétes és vagy husz községi jegyző, kik a megyei hatalomtól függnek. Az aradmegyei román nemzeti párt bizottsága, mely a szebeni program alapján áll, mindentelkévetett az ügy érdekében, de kevés sikerrel, mert a pseudo nemzeti párt pseudo bizottsága ellensúlyozta törekvéseit. Ujabbán már — ugymond a levelező — ezek a pseudo románok „román szabadelvű párt”-nak nevezik magukat. Ők hívták fel a román választókat, hogy más nemzetiségű férfiak is szavazzanak. A levél vége támadást tartalmaz Metianu püspök és környezete ellen.

A levél, azt hisszük, nem szorul commentálásra részünkről.

A képviselőház ülésel. A delegatiónk ülészaka tegnap véget ért. Most a képviselőház fogja megkezdeni ősi üléseit. A pénzügyi bizottság már legközelebb tárgyalja a z indemnitásról szóló javaslatot s az egyik közlelőbi ülés napirendjének tárgya lesz. E kérdés, valamint egyéb teendő, melyek vagy a házbán, vagy a bizottságban várnak a képviselőkre, kíváncsossá teszik, hogy a ház és különösen a szabadelvű párt tagjai lehető teljes számban legyenek Budapesten, s vegyenek részt a parlamenti tevékenységben.

A kiegyezés. Tisza Kálmán magyar miniszterelnök — mint a „B. C.” jelenti — gróf Taaffe osztrák miniszterelnökkel — ki kedden reggel visszautazott Bécsbe — budapesti tartózkodása alatt ismételt beható megbeszélést tartott a fenforgó kiegyezési ügyekben. Ezen értekezletet csupán a mindkét fél quota-regnicoralis küldöttségének eljárása ügyében eredményeztek meg egyeztet, s ennek értelmében a magyar quota-küldöttség deczember 4-én Budapesten, az osztrák quota-küldöttség ugyanaz nap Bécsben fog megalakulni; a küldöttségek tulajdonképi tanácskozásai azonban csak januárban veszik kezdetüket. A nyers-petroleum váma kérdése még mindig vitás: a magyar kormánynak erre vonatkozó legutóbbi javaslatára az osztrák kormány még eddig érdemlegesen nem is felelt.

A cholera és a kivándorlók. Ungmegyé alispánja f. hó 24-iki kelettel követező rendeletet bocsátotta ki a megyei főszolgabírókhoz és Ungvár polgármesterekhez: A helygimnázium ur ö mulgától érkezett távirat következtében a főispán ur ö mulgának 175 eln. sz. alatt kelettel folyán felhívom a czimmet, miszerint azonnali közhírre tétesse, miként tekintettel arra, hogy a kivándorlók által a cholerajárvány leginkább elterjedhet, a choleraesetek teljes megszüntetig a kivándorlók számára a dékúszók és vasutakon felfelé nem vétetnek, a határőrszolgálatokról vissza fognak utasíttatni.

Most már a rendkívüli szerencse ért, hogy midőn mellettem suhant el a kis vig-játék (vagy dramolet? igazán nem tudom) személyesítője, oda sodoroghattam melléje és jóakarattalag mondhattam annyit:

— Láttam.

Hogy megcsavanyodott ettől a Zsuzsi nézése. A szerelemnek is van nagypéntekje, — analýzálta.

Bernát meg lent áradozott. Piramisra csuorosiottotta ajkát s a „drága nőcsakém, kit imádlak” című dalt trasztalt ki hatalmas rugamokkal. (Hangrugamokkal tudniillik.)

Az is kevés volt lelkesedésének. Van a lelkesedésnek olyan foka is, midőn meghal minden az ajkon, midőn a gondolat reptől himes virágos mezőn, midőn a tollban is kifogy a tinta, mikor megszületik a lelkesedés szimboluma, egy felkiáltójel vagy egy két gondolatjel alakjában.

Bernátján ilyen ponton volt a lelkesedése. Hallgatott. Valami kis ládcsakából pakolta ki a kis ládcsakákat, amit hihetőség az üzletben fog agyondicsérni, hogy mi minden lakik azokban.

Nem szólt. Csak olyan szemekkel nézett felénk, mint Romeo az erkélyre. Füle még jobban megproszodott. Orrát is vereere szította a fagy.

Már őt is számtán és helytől a kalmár szellem. Egy nehez sohaj nehezíti meg lelkét. Szólt a principális. Üzletbe kell menni. mosószappant árulni. Ez a realis lét pocsolýája, — gondolja, mikor megfogja az üzlet kilincsét.

Még egyszer feltekint.

— Hej, hej, de jó volt, — csettent nyelvével a közelmúlt emlékére.

Pedig nekem volt jó, mert... éppen itt van a szedőgyerek és most van leadni való kézirat.

Florica.

## Margit emléke.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárcája. —

Meghalt?!

Hány-szor hallottam e szót és hidegen hagytott; nem gondoltam hozzá semmit és nem tudtam, hogy mi az?

Az ipari felolvasások. Trefort miniszter a pozsonyi Toldy-körhöz, a kör felolvasásai alkalmából levelet intézett, mely szószent következőleg hangzik: Közönnöttem a Toldy-kör felolvasásainak sorrendjét. A körnek ily irányu törekvéseit csak helyeselni lehet, mert felolvasások által nemcsak hasznos ismeretek és egészséges eszmék terjesztetnek, hanem nemestől megvilágítják a kedély is. Örvendetes jelenségnek tekintem, hogy a kör a közeg-észségügy és a képművészetre is kiterjeszti figyelmét. Nélkülözöm azonban a sok érdekes tárgyat felőlel változatos sorozatban azt a themát, a melynek mostani közviszonyaink között a közhasznú felolvasások keretéből alig szabadna hiányoznia: érem a „gyáripárt fontos ágát” hazánkra nézve. Nélkülözöm azt különösen Pozsony érdeklőleg és pedig annyival inkább, mert meg vagyok győződve, hogy a városok és a városi népesség nemcsak tanintézetek utján, nemcsak nyers anyagok vására által, hanem főleg ipar és gyáripár által emelkedhetnek és juthatnak jóléthez. Kíváncs voltam tehát felvenni a sorozatba egy oly irányu felolvasást is, amelyben alaposan kifejtetnek, hogy Magyarországon elérkezett az idő, midőn a nyers anyagok kitermelésére és feldolgozására országunk népességét legalább részben vagy nagyrésztben saját kézművészeinkkel kell ellátni. E tekintetben első sorban áll a textil (szövő) ipar. Ennek meghonosításával e perczben azért is kellene foglalkoznunk, mert vannak országok és népek, a melyek a magyar nyers anyagoknak forma szerint hadat izennek. S hogy a gyáripár nemcsak közgazdasági tekintetben igen fontos tényező, de általános művelődési tekintetben is hatályos emeltyű, alkalmas volt meggyőződni, midőn mult hóban Salgó-Tarjánra és Sikerre kirándultam, hol nemcsak jelentékeny iparvállalatok és virágzó telepek léteznek, hanem azok körében egy darab igen örvendetes műveltség mutatkozik. Nem akarok itt e kérdés bővebb taglalására bocsátkozni, nem tehetem azonban, hogy midőn közönséget mondom a kör szíves figyelméért, legalább egy ujmutatást ne adjak azon irány és tényező felé, amelyet a közjólét emelésére, én ez idő szerint a legfontosabbnak vélek.

## A földmívelési miniszter nyilatkozatai.

— deczember 1.

Széchenyi Pál gr. földmívelési-, ipar- és kereskedelmi miniszter kedden választói közt jelent meg Kaposvárt. Nem beszámoló beszédet tartott, hanem inkább értekezett választóival és a resortjába tartozó fontos kérdésekről tett nagyérdemű nyilatkozatokat.

Nem rég nagy politikai kérdések tartottak — mondá a miniszter — igazgatóságban a közönséget, (a keleti ügyek) melyek be levén végezve, ezekre reflectálni most már nem szükség.

Az ő miniszteriumát érdeklő egyik fontosabb kérdés az osztrákokkal kötött 10 éves

Margit meghalt?!

Lelkem eltelt keserűséggel.

Az egész világ elsötétült és egyedül én maradtam meg, egy darab köszila, lőrlővé sűrű sötétséggel, melyen keresztül egyetlen halvány fényugár szűrőlelt át a végtelenből, magával hozva Margitnak a szelid arcát.

Beléfogóztam minden erőmből e rezgő fényugárba s félelem fogott el a gondolatra, hogy ez is el talál hagyni. Hideg volt, mint a téli napugár és mégis üdvözölő; rezgésen lelkem felmelegedett.

Hosszu ideig maradtam egy öntudatlanul, míg végre a könyvek jövője hatalma visszahozta erőmet: már este lett.

A kemencében vigan lobogott a láng, fénycsikjai szétszórták az egész szobában.

Ablakomon át beáramlottak a holdsugarak, s a két fényár tszűrésében megjelent: Margit. Arca halvány: arany-haja szabadon omol vállaira, kezei leeresztve.

Fázni kezdtem, mintha drága alakja a tél hidegét hozta volna magával.

Reám nézett az ő nagy, fekete szemével, mintha mondaná:

— Ugy-e, nem hitted volna!

Hat ki hitte volna?

Nem emlékszem arra, hogyan lettünk ismerősök. Mintha öröktől fogva ismertük volna egymást. Nem kétem, hogy az ember nem mely tulajdonai vele születnek. De erősen hiszem, hogy a nevelés teszi az embert azzá, a mi. Mi együtt nevelkedtünk. A gyermekkor arany perczében, melyek elrepültek, mint valamely édes álom, megszoktuk egymást a gondolatok, nézetek rokonságában rokonok lettünk, lelki rokonok, kinél igaz szeretet pótolta a rokonság kötelekét. — Olyan boldog voltam e barátságunk tudatában, hogy nem éreztem soha igaz fájdalmat. Az ő buja az enyém is volt, s az ő öröme én reám is boldogított.

A fájdalom megosztott az öröm megosztott. A fájdalomnak három nagy ellenszere van: a részvét, a remény és a vigasztalás, s ezt mind megtaláltuk egymásban. Az élet egy karmayos nélküli csolnak, mely a parthoz-

vámszerződés meghosszabbítása, esetleg felmondása; a mi azért vált szükségessé, hogy az újban a nemzet érdekeit érintő, az eddignél jobb egyezség kötéssék, a pontozatok kedvezőbbek legyenek.

Hogy a pactum eddig nem létesülhetett, annak oka a petroleum kérdése; méltányos, közeputat találni ugyan nem volna nehéz, de a technika nagy haladása a finomítást tekintve, a nagy fejlődési processus majd minden időközben más megoldási kulcsot ajánlanak, s így a szerződés létesítése eddig lehetetlen volt: mi azonban rövid idő alatt be fog következni és pedig azon eredménnyel, hogy a behozandó nyers petroleum nagyobb vámt vetítetik ki.

Másik fontos kérdés: Az állatoknak Ausztriába való bevitelére fontos intézkedést tett a miniszter az által, hogy a szabad forgalom biztosítására — mi eddig nem volt — új szerződést kívánt az osztrák kormánytól, s az meg is van kötve.

Hosszan beszélt a miniszter a Romániaival kötendő vámszerződésről és pedig elmondta, hogy tíz évvel ezelőtt oly viszonyok között kötötték meg a szerződés, mikor még Romániát egy állam sem ismerte el önállónak, tehát a románok szívesen fogadták el azt, hiányos volta mellett is, mert első lépésre jó volt; mi éppen annyit előnyt nyújtottunk nekik, mint ők nekünk, s ha ők a vámkézelést oly ösztönésséggel viszik, mint mi, a szerződés megszakítására nem lett volna szükség. De nem jartak el igazságon s új szerződés kötését kellett kívánnunk, mit ők is helyesleltek, remélve, hogy az újabb jobb lesz az elsőnél. A kísérlet azonban meghiúsult, mert a románok sokkal több előnyt akartak maguknak, mint a mennyit nyújthatnak nekünk s érdekünkben áll, hogy akarattal ellensúlyozzuk. A tárgyalások tehát megszakadtak, mert kívánságaik teljesíthetetlenek.

Kíváncsi ugyanis:

1-ör. Hogy a szarvasmarha-forgalom határai és határainak közt feltétlen szabad legyen; mit lehetetlen megengednünk, a marhavész leginkább onnét csempészettévé be.

2-ör. A legnagyobb kedvezményt bizonyos korlátok közé akarták szorítani: vagyis oly szerződést szerettek volna kötni, mely a többi államokkal részükre kötött szerződések-től egészen különbözik.

A magyar kormány tehát megszakította a tárgyalásokat, s kimondta, hogy addig Romániaival tárgyalni nem fog, míg az ottani kormány maga nem jön kért a szerződés-kötés.

Románia ezt meg is tette. Egyik miniszterét elküldte, kereskedelmi miniszteriumunkkal a tárgyalás fonálát újra felvenni: s a mint a román miniszterrel folytatott tárgyalásokból kitűnt, a szerződés rövid idő múlva megkötendő lesz a mindkét félre nézve méltányosság alapján, s így a vámháboru megszűnésére kilátás van.

Kiemelendő a miniszter beszédéből, a mit az agrár-kérdésről mondott. Hangsúlyozta

szában vetődik ide s tova; a habok sokszor csapják a sziklához s nyugalmat csak akkor ér el, mikor valamely nagy vihar összetörve, kidobja a partra. Sokszor megsebzett engem is, de ilyenkor elmentem hozzá s a mint kis kezét az enyémbe fogtam s láttam mint kezd neki is fájni az én bánatom, láttam a mint szemében csillogni kezd a részvét drága gyöngye, — én lettem a vigasztaló. — Annyit szerettem volna, mondani s csak annyit mondtam: Margit! Am e szóval eltűnt lelkemről a bánat, mint a felkelő nap előtt lenyugszik a vihar.

Most, hogy az ég elvette tőlem e nagy áldást, lelkemre zúdult a fájdalom; édes fájdalom, hiszen utána fát.

Hadd merüljek el az ő drága emlékébe.

Igen, ez ő, a mint e két fényár találkozásában nekem megjelent: Margit.

Halvány arccal, arany-hajjal, a szeretet mosolyával ajkain.

Oh, hogy most nem merem megfogni az ő kis kezét, hogy vigaszt találjak, mondván neki — Margit!

Eltűnnék e drága jelenés s itt hagyna egyedül; egyedül a kintele sötétben. Emléke nélkül elfogyna bennem az élet, mint a gertya lángja, melytől elvonják a levegőt s nekem még olyan sokáig kell élnem, hogy magamat kisírhasam utána.

Szép nyári este volt. A letűnő nappal enyhülés szállott a kiegétt világra. A világos égen egyenként tűnédeznék fel a kis csillagok, mintha valaki sorban gyújtogatna volna. Legelőször a szerelem, az esztáhsági, a legfényesebb, azután a gonczól szekere és a többi, mind, mind, ezzer meg ezer.

Az erdő mögül lassan előtűnik az öreg hold is, szelid sugaraival bearayozva a fák lombjait. Ezek megreszkedtek csókja alatt s rezgésükből feltámadt a nyári este csendes fuvála, titkos susogása örömről, bánatról, szerelemlről...

Már rég letettem volt a könyvet s a háznak tövében levő kőrifához támaszkodva állék elmerülve az est szépségében. Az égen csillag, a fákon lomb, a levegőben illat, halk susogás és a világos mélys méla csend... Öröktől így volt és örökké így lesz. Honnan,

ugyanis a miniszter, hogy Magyarország tisztán mint agrár, mint termelő ország fenn nem állhat, tehát ipart fejlesztő osztálynak is kell lennie. Kincsenk, mivel birunk, mit termelünk, nem a külföld, hanem a miénk. (Zajos helyeslés) tehát dolgozzuk fel magunk s eladásból gyarapodjunk. (Hajszolás.)

Az ország minél több nyers terményt hoz be keletre s ezt feldolgozza, annál több előnyt ér el, s ezt biztosítani csak az érdekeinket kielégítő jó szerződésekkell lehet. (Altalános helyeslés.)

Magyarországon a gabnatermelés oly arányu, hogy csak árpat adhatunk a külföldnek, ha Romániából búzát és rozst nem hoznak be. Romániától nem kell tartanunk, hogy marhaszállításával a külföldön concurrentit csinál. S miért? Mert ugy Olaszország, mint Srájcban — ha oda szállítaná szarvasmarhát — olcsóbban adja el — a költségeket leszámítva, mint az osztrákoknál; nekünk huspiczunk egyedül Bécs. Ausztriával, hol legmagasabb árú fizetik — aránylag — marhánkat, nem lenn ok félni a versenytől, jogosan kívánhatjuk tehát Romániától, hogy legalább is olyan pontozott szerződést kössön velünk, mint pl. Németországgal, mert annyi előnyt mi adunk neki, mint Németország.

## Külföld.

**A Milán király elleni merénylet.** Belgrádól jelentik, hogy a Milán királyi élet ellen állítólag tervezett összeesküvésről szóló hírek, teljesen alaptalanok. (Bár nincs okunk a forrás megbízhatóságában kételkedni, mindazonáltal reánk e dementi azt a benyomást teszi, mintha a sensációs hírt veszélyes hatása miatt akarnák elsimítani a hivatalos szerb körök. Szerk.)

**Kaulbars török kiadásában.** Gadban eüfendi azt tanácsolá a bolgár regensségek, mondjon le arról a tervről, hogy a nemzetgyűlés tagjaiból álló küldöttséget menesztessen az európai hatalmakhoz, miután a portán már megindultak a tárgyalások Oroszországgal a bolgár válság megoldását illetőleg. A regensségek azt válaszolá, hogy neki nincs joga megakadályozni a küldöttséget mandátuma teljesítésében: egyébiránt a regensségek meg van győződve arról, hogy ha Európa színe előtt az ország helyzetét fölárják, az csak hozzá fog járulni ahhoz, hogy a török kormányzat megkönnyítse a magára vállalt feladat teljesítését.

**Egy orosz lap Andrássy gr. beszédéről.** A „Journal de St. Petersburg” Andrássy beszédére vonatkozólag megjegyzi, hogy érdekes hallani, hogy Ausztria-Magyarországnak nincsenek terjeszkedési vágyai, nemkülönben a keleti nemzetek autonómiája érdekében tett októdi rédbeszéde: ezen megterés folygyszerre méltó, noha nem régi keletű és oly kifejezések állt, melyek Bosznia és Hercegovina megszállását igazolják, enyhítik. Az Oroszországnak adott tanácsokon tul teszi magát a jelzett hírlap azon meggyőződésben, hogy azokat senki sem kérte és Andrássy maga sem fogja elvitatni Oroszországgal azon jogát, hogy a maga érdekei megítélésénél maga legyen a legilletesebb bíró.

## Legujabb posta.

**A legujabb merénylet.** A bécsi „Pol. Corr.” a szerb követésé által felhatalmaztatott annak kijelentésére, hogy teljesen kóhozt a hírt, mely szerint a szerb király ellen merényletet terveztek és öt Cetinijébe vinni szándékoztak volna. Megbízható belgrádi forrás szerint e hírt a szabadelvűek hoscátották szájnyra. A király csupán azért sietette visszatérését vadászati kirándulásáról, mert a belgrádi vártban choleraágyanus bete-

horá, miért? Ki tudja azt! A fény, az aether parányának rezgése, azt mondják: elhiszem.

Amiért őrül a lélek a fénynek és fél a sötétől? Azt nem mondja meg senki.

Az élet: mozgás. A nagy világűrben lebeg egy csillag pont, világok forognak körül, parányi porzemek s rajtok még parányibb porzemek zibongása: az élet. Bánt és öröm, dicsőség és megrettetés, nem-e mindig az idők végtelenségében. Mit ér a közdés, mikor czipja nincs?

Megszólalt az esteli harangzó. Széled cerngésén megnyugvók a háborgó lélek: mintha sokkal érthetőbbé vált volna a lombok susogása: „küzdj ember és bízza bizál!” Oh, sokszor hallasz szavakat, mikor egyes egyedül vagy s oly csendes a lég, hogy a nyárfa levele se mozdul.

Eszembe jutott Margit. Elmentem hozzá. Ott állt az udvar tövében, az ó kedves lugasban. A levelek között átszűrmenek a hold sugarak s halvány fényvel veték körül mosolygó arcát.

Itt volt?!

Felkelt s fenyegetre intett, hogy hallgassak.

— Ne olyan hangosan, mert el talál bagyni. Itt volt, ám nagyon sietett: de látod ezeket a sugarakat itt a levelek között: visszahozták kedves arcát. A vadszőlő levelei összeütődnek s zizezéstől, ből mintha az ő hangját hallanám.

— Te kis bohó, — mondtam, megcsipve állát — hát olyan nagyon szerelmes vagy?

— Szerelmes? ... Ó sohasem mondtam ezt a szót; sohasem mondtam, hogy szeret és én sem mondtam és mégis ... mégis tudjuk mindketten, hogy úgy van. Mikor templomba megyünk és elfojja lelkünket az áhitat, szükséges-e mondani, hogy imádkozunk? Te azt mondd nekem: Kis bohó és azt mondd: szerelmes.

— Hát azt hiszed, hogy a ki szerelmes, az bohó?

— Nem éppen, de talán. Mert ha azt mondják, hogy a ki ok nélkül szeret, az bohó, hát a ki ok nélkül szerelmes, nem az-e?

— Látod, — mondtam s mintha egy köny-

gedések fordultak elő. A király, dacára annak, hogy az orvosok lebeszéltek, uponként meglátogatta a beteg katonákat. kiket borral látott el a királyi pincéskből.

**A három oszáráság követői.** Konstantinápolyból jelentik: Németország, Ausztria-Magyarország és Oroszország nagykövetői most már nem képeznek olyan összefüggő csoportot, mint a múlt évben; sőt Calica báró mostanában az angol és olasz nagykövetekkel gyakrabban érintkezik, mint orosz collegájával, a mi a török körökben nem maradt észrevétel nélkül. Calica báró magatartását egyáltalában nagy figyelemmel kísérik, különösen azon angol nyilatkozat óta, mely szerint a londoni cabinet a bécsinek a keleti kérdésben elsőbbséget enged. Törökország sem körjegyzéket nem bocsát ki, sem conferenciát nem hoz javaslata, hanem bevárja Ausztria-Magyarország magatartását. A londoni és bécsi cabinetek közlekedése bizonyos visszahatással volt Németországra.

**Orosz engedmény, Giers vizsgálódása.** Londoni jelentések szerint Oroszország, hogy a bolgár-kérdés megnyugtató megoldását előmozdithassa, fontos engedményt hajlandó tenni. Ha minden hatalom beleegyezik a mingreliai herceg vagy más orosz jelölt támogatásába, s ha a sorbanje megválasztja, Oroszország elismeri az utóbbit, valamint annak törvényes voltát. Remélik, hogy Törökország megragadja ez ügyben a kezdeményezést. Hir szerint Lobanov herceg birodalmi cancellár czimmel nem sokára felváltja Gierst.

## TAVIRAT.

**A delegationalis ülészek befejezése.**

Budapest, decz. 1. (Az „Ardi Közlöny” eredeti távirata.) A magyar delegatio ma fejezte be ülését. (Gróf Tisza Lajos elnök zárbeszédében hangsúlyozta a két delegatio egyetértését a küldgyi helyzetet illetőleg, továbbá hogy a delegatio a monarchia hatalmi állásának megóvása mellett a békét fenntartani legfőbb kincsének tekinti.)

## NAPTAR.

Deczember 2. Csütörtök. Róm. cath. napl. Aranka. — Prot. naptár. Aranka. — Görög-orosz naptár (november 20.) Lefej. Gerg. — Nap két 7 óra 32 perc. Nyugszik 4 óra 8 perc.

Deczember 9. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának rendes közgyűlése d. u. 4 órakor.

Deczember 10. Arad megye közigazgatási bizottsági ülése d. e. 9 órakor.

## HIREK.

### Arad és Vidéke.

**Személyi hir.** Fábian László főispán, a tegnapi déli vonattal több napi tartózkodásra Budapestre utazott.

**Arad megye közigazgatási bizottságának** deczember havi rendes ülése folyó hó 10-én, d. e. 9 órakor fog megtartatni.

**Post festá.** A főispáni beiktatást követő diszebed toastjainak sorában, csak röviden említhetők fel Szabados József czimzetes kanonok és pécskai esperes-plébános ur felköszöntője. A beszéd pedig oly sikerült, hogy feltelentül számíthat arra, hogy minden körben élvezettel olvassák. A következő hangzik: Meltóságos Főispán ur! Milyen tisztelt uram! Arad megye és Arad szabad kir. város közönsége mai napon a tántoríthatlan igazságszeretet, lankadni nem tudó munkásság, kifogástalan jellem, példány-szerű becsületesség, szerénység erényeinek az apostoli király által legújában történt elismerése, kitüntetés, s jutalmazásának magasztos ünnepeit üli.

Jelent volna meg szememben. — te talán meg sem fogod érteni. Itt ülök e homályos lugasban. Levelei között besurranak a holdsugarak. Egyikükre rátapadnak szemeim s tekintetem végig futja mesze, nagyon mesze, a végtelenbe. A sugar végén, itt a szememben az ő képe mosolyog réám és ott a másik végén, a végtelenben megint csak az ő képét látom. Te olyan szépen elmagyaráztad nekem a fény tanát és azt mégsem tudom megfajteni, miért, hogy ez a halvány sugar mindig csak az ő képét mutatja nekem. Töröm rajta a fejemet, de nem juthatok mégsem nyitjára.

És akkor abban hagyom és nem keresem többre: de lekem megfektet kéjjel, tudva, hogy mégis úgy van. ...

— Milyen szépen beszélsz. — mondtam meghatatottan. De látod, Margit, az a csillag ott keleten, egy kisse éjszák felé, most a legfényesebb az égen: ám reggel fel fog jönni a nap s vakító sugarai előtt eltűnnek az ég minden csillagai. Hidd el, jobban szeretlek, mint emmagamat, és a te boldogságodat jobban, mint a saját magamét.

És beszéltünk másról, sok mindenféléről. Szavai úgy hatottak lelkemre, mint az édes anyának altató dala. Elhaladta a hold már az ég felét, mikor figyelmeztetett, hogy késő jár.

— Jó éjt Margitom!

Hírozt az élet.

A nagy világjárás zajában, terhes munka között, fel-feltűnedezt előttem talunk csendes magánya, s ha bánt ért, megvigasztalt az emlék: Margit, az ő homályos lugasában. Levelei örömet és boldogságot hoztak, mert tele valának örömmel és boldogsággal. Le egyszerű elmaradtak.

Anyja írta, hogy Margit beteg, — meghitotta magát.

Elmúlt az ősz, mulóban volt már a tél is, mikor egyszer ismét az ő írást látom egy levél borítékján. Hát végre. Csak hogy már újra egészséges. Kibontom, olvasom.

... Hiszen te oly szépen tudtad nekem elbeszélni, bány ember áldozta fel ma-

Midőn ugyanis a nevezett két törvényhatóság főispáni széke az Arad megye-ek országos törvény által előírt, s mintaszerűleg keresztül vitt rendezése felejtetlen végrehajtójának s Arad megyében a magyar állam eszme nagynevé érvényesítőjének oly váratlanul közbejött halála által megüresült: Komoly gondoskodással néztek körül a közügyek emberei, keresve a férfit, ki egyrészt az őrk emlékü elől áltul szerzett s a örökségül hagyott vívmányokat megtartani, szilárdítani, gyarapítani, más részről pedig a kellő, magasabb álláspontra helyezkedvén, az édes hazának boldogságát, a köztét, a társadalom javát tartva szem előtt, az ellentétes nezeteket, érdekeket egyenlítőni, összeegyeztetni, s ily módon az egyetértést, közbékét fényes tulajdonánál, körültekintő tapintatos eljárásánál, bölcsességénél fogva sikerrel eszközölni képes leand.

Egy ily férfi kiválasztásának nehéz feladatát a körülmények bölcs mérlegelése után szerencsésen megoldotta a magas kormány körültekintő ébersége és a korona kegye, akarat. midőn ő Cs. és Apostoli királyi Felseje által Arad megye és város főispánjává f. hó 9-én az aradi k. törvényszék elnöke Fábian László ur nevezetett ki, mai napon pedig a két törvényhatóság által főispáni székebe ünnepélyesen beiktatottat.

Meltóságos Főispán ur!

Meltóságodat főispáni székeinek elfoglalása napján a két törvényhatóság közönsége párt-szerzet, rang és körülönbség nélkül környezi öszinte tisztelettel, kitörő örömmel, lelkesedéssel környezi, bizalommal és azon reménnyel, hogy Meltóságod fényes tehetségeinél, bölcsességénél, ismert tapintatosságánál fogva magas állásában a reá várakozó nehéz feladatot sikerrel megoldani fogja: bizton reményli ezt, mert Meltóságod múltjánál ezt bátran reményleni jogosultnak tartja magát.

Meltóságos Uram!

Valahányszor Meltóságod multja és jelené felett elmélkedem, gondolataimban mindannyiszor egy kedves kép toln előtérbe, egy kedves virágnak képe, az ibolyának, a szerény munkálkodást jelképező virágnak képe. Az ibolya nem emeli fel büszkén fejét virágárai fölött, kevélykedve bírt nem bírt szépségeivel, hanem szerény alacsonyágban s körben többi társai közt elrejtve, általok mintegy eltakarva, tülti be életé celjét, rendeltetését. De a belőle kiáramló kellemes illat nem marad meg a szerény körben, betölti mesze kiterjedésben a levegőt, felhíva az érdeklődők figyelmét, kik által a kedves illat kuforrása felkerestetik, az alacsony körből kiemeltek és a keblekre tűztek.

Meltóságod zavartalan, szerény, csendes, de nagyfontosságú munkakörében a bírói pályán rendeltetésének élt, nem vágyva, nem törekve ki a világ zajába, üdemeibe, hanem alapos és kiterjedt tudományával, a tárgy melyébe ható elmével az igazságot felismeri s azt részrebajlatlanul kiszolgáltatni fő-törvényes volt és ezt mind oly fáradhatlan munkássággal, oly érdeklődéssel, alázatossággal, oly tapintattal, bölcsességgel és mindig az eltántoríthatlan becsületesség útján vitte évek hosszú során át, úgy hogy ezen hivatali és ezzel párosultan egyéb polgári, családi, társadalmi erényeinek híre — kedves illata — a zavartalan, szerény körből kihatolva, az érdeklődők, a magasabb körök s utóbb a legfőbb intézők figyelmét felhíva, Meltóságod mint ezen erények tulajdonosa, a szerény körből kiemeltetve, két törvényhatóság (keble-re tűzetett) főispáni székebe ültetett.

Noha azonban Meltóságod zavartalan bírói hivatalában szerény ibolyaként szűkebb körben, de példány-szerűen töltötte be rendeltetését: mindazonáltal a nért, melyet visel, az egész hazában ismert és ünnepe. Egy dicső-fény lebegett és lebeg Meltóságod otthona felett, és e dicsőfény a hazafiai, polgári, családi, irodalmi érdemekben gazdag, maga után maradó emléket hagyott férfinak néhai Fábian Gábornak Meltóságod édes atyjának nevét környezi.

Az atyának hazaszeretében és egyéb

gát eszményekért, pedig az eszmék közül sok hamis volt s csak kárhozatot hoztak volna az emberiségre, ha magáéval teszi. Am, a kik meghaltak érték, boldogan haltak a hitben, hogy igazért halnak meg. És ha meg is győződtek volna az ellenkezőről, lettek-e volna képesek kitépni szívükből a rosszat, mely az ő életüknek legnagyobb java volt. ...

„Nekem ismét egy eszmém, n-m b-nom, mondd: eszményem: oh, miért kellett arra ébrednem, — hogy kárhozó. Hidd el, minden éremből akartam, de nem tudom szívemből kitépni, nem tudom kitépni. Oh, ha tudnád, mint fáj a lelkem. Ugy-e te nem fogsz kinevetni, hogy azt mondom: lélek? Hiszen mint bánoom én, hogy lélek-e vagy más, elég, hogy érzem: fáj, nagyon fáj. ...

Két hét múlva asztalomon találtam egy fekete szegélyű levelet.

El kezdtem remegni egész testemen. Nem mertem felbontani, — de végre is kinyitott és sejttem nem esalt.

Mi is lehetett volna benne más?

Margit meghalt!

Az egész világ elsötétült és egyedül én maradtam meg, egy darab közközi, körülveve sűrű sötétséggel, melyen keresztül egyetlen halvány fény sugar szűrmenett át a végtelenből, magával hozva Magitnak szelid arcát.

És ezzel a sugárral lelkemre zúdult a világ minden fájdalma. ...

Balkányi Dező.

## A Kumjasszin-család.

[50. Folyt.] (Regény.)

Írta: Henry Gréville.

— Az „Aradi Közlöny” számára fordította: H. G. —

### Második kötet.

XLV.

#### Zenaide kemény korholást kap.

— És — valljuk be az igazat — örült, hogy ezzel a kellemetlen dologgal nem kellett többé foglalkoznia. Érezte, hogy Vasszilisszának fogságban tartása ártott birnév-

erényekben és érdemekben gazdag életének példája megmutatta a fiúnak az utat, melyen latadnia kell. A fia az atya által kijelölt ösvényen haladt, és ez ösvényen két törvényhatóság főispáni székebe jutott.

Midőn tehát én most tek. Aradvármegye közönségének nevében Meltóságodra polharat emelve, kérem az isteni gondviselést, hogy adjon Meltóságodnak erőt főispáni magas hivatala terheinek vidám viselésére, adjon kegyelmet minden akadályok legyőzésére, adjon buzdítást törökveséi jutalmazó sikerének kitartására. egyszersmind kívánom, hogy dicsőült Fábian (tábor lát: Fábian László főispán urat Arad megyének sokáig s boldogul éltesse!

**A hadkötelezettekhez.** A jövő 1887-ik évben sorozás alá kerülő hadkötelezettek figyelemre méltó, hogy a katonai ügyosztálynál összeírás végett haladéknélkül annál inkább jelentkezzenek, mert a jelentkezésre kitűzött határidő november 30-án lejárván a mulasztók már most szigorú büntető eljárás alá fognak vétetni.

**Jóváhagyott szerződés.** Mint tudva van, Arad sz. kir. város a Hirsch Jakab örökösei tulajdonát képező régi színházi épület színházi festő termül és színpadi díszlet-raktárral 300 forint évi hér mellett 10 évre kibérelte, s 1333 forint 90 krajczár költséggel a czelnak megfelelőleg átalakította. A berlet s átalakítási ügy rendes törvényes szokás szerint a belügyminiszterhez terjesztvén, onnan most a miniszter jóváhagyása mellett leérkezett.

**Népesedési statistica.** A városi tisztviselői kimutatás szerint a népesedési mozgalom Aradra nézve a múlt héten kedvező volt, amennyiben 34 születési esettel szemben csak 23 halálozás történt, s így a tényleges szaporodás 11.

**Arad város költségeloirányzata az 1887-ik évre.** Városunk költségeloirányzatában a bevétel 329060 forinttal szerepel, míg a kiadás 435390 forintban van folyó s e szerint nem kevesebb, mint 154330 frt deficit-t állunk szemközt.

**Az aradi korszolyszó egylet** január 15-én tartandó táncmulatságra a rendezőség következőkép alakult meg. Elnök: Daniel Endre, jegyző: Schartner Sándor, pénztárnok: Keresztes Mihály, bizottsági tagok: Aknay Andor, dr. Bonts Gyula, Oláh Elemér, Paris Gábor, Kemény Zoltán, Sármezey Endre, Scholnasy Adolf, ifj. Urbányi Béla, Vannay Gyula.

**Az eltartási szabályrendelet** tegnap lépven életbe, miután a rendelet egyik pontja szerint az ebeket szabadba bocsátni szájkosár nélkül nem lehet, tegnap már az új szabályrendelet foganatosítását lehetett észlelni a kint járó ebeken, melyek a törvény által megszabott kutya-uniformisban, illetve szájkosárral ellátva itt-ott mulatságot, másutt riadalmat bosszúságot okoztak, mert az ilyenmű beletelmezéshez nem szokott ebek nagyon kénytelenül érezték magukat, s haragjukban tudtak, vonítottak, földöz nyomkodtak a szájkosarat, s szabadulási erőlködéseik között a járó-kelőköt akadályozták. No de majd csak betelődnek ők is ebbe a kis kényelmetlen-ségbe úgy, mint az emberek a nyomorúságha.

**Névváltoztatások.** Babunék Károly arad-eszani vasuti tisztviselő vezetéknévet „Bakonyi”-ra, Petrő Lajos aradi illetőségű német-palánki lakos „Tolnai”-ra, Porges Jakab aradi lakos saját, ugy kiskori gyermekit: Jenő, Mariska és Géza vezetéknévet belügyminiszteri engedéllyel „Polgár”-ra változtatta.

**Ujenczfölúlvizsgálat** lesz ma (csütörtökön) a megyeházán, d. e. 10 órakor.

**Beszálásról honvédek.** A honvéd ujencz sorány befejeztetvén, a honvéd ujenczok haza bocsátattak, azok azonban és pedig számszerint herminezen, kik az oktatás-nak vannak megbizva, visszatartattak, s a városban lettek észálásolva.

nek a szomszédok előtt. Ezt megfontolva, jobb kedélyben folytatta:

„Unokánvérd íránt való barátság indított ezen összekövés szövésére?”

„Igen, mama és azután.” — Zina közelédt anyjához, letérdelt előtte és játszott ruhájának rincezaival, mint azt gyerek korában szokta volt tenni — „azt is gondoltam, hogy anyám nyugodtabb lesz, ha Vasszilissza nincs itt. Anyám megesküdött, hogy nem fog engedelni: Lissza, a kinek színtlen szilárd jelene van, inkább meghalt volna, semhogy meghajoljon és akkor anyáskám sok fölösleges könyet hullatott volna. ...

Zina e szavakat egészen halkan ejté ki, fejét a grófnének majduem térdéig hajtván.

„Megmondta neked, hogy mit kívántam tőle?” — kérde az anya némi aggodalommal.

„Nem; szavát adta önnek a titok megőrzésére és én nem is tettem kísérletet „unak kifizetésére.”

A grófné átolelte a fiatal gonovztvő firtós fejcskáját.

„Zina, neked nemes szíved van, de jellemed túlszáitól ne engedd magad elragadtatni; a fejelem, gyermekem, a fejelemet ne feledd. ... En megbocsátok neked!”

E figyelmeztetés befejezését egy anyai csók kepezte. Az ekként megszabadult Zina, komolyan, mint egy zárdaszűz, távozott.

„Pompás leány!” — gondolv az anya és utána nézett. Minő jellem — valóságos római nő!

XLVI.

#### Kumjasszin grófnak vártalan látogatója jön.

A Newa gránitpartját az augusztusi nap fényes sugara aranyozá meg és a gyönyörű folyam hullámos felületén csillogást idézett elő; a könnyű keleti szélről a tenger felé hajított kék hullámok sietai látszóttak. Körülbelül délelőtti tizenegy óra lehetett. Gróf Kumjasszin kapuja előtt egy kifogástalan egzisztka (együléses talika) állott és várt urát; a bozontos szálakú kocsis nyugtalanul nézett az alakokra és önmagát kérde, hogy meddig lesz még a taliga elé fogott fekete ügató ló feken tartására kárhoztatva. Már egy párszor tett fordulót a tüzes állattal, de

— Államsegély. Mint illetékes helyről értesülünk, a vallás- és közoktatásügyi miniszter a buttyáni közszéki iskola részére 100 frt államsegélyt utaltványozott.

**Megerősített határozat.** Arad sz. kir. város októberi közgyűlésén hozott ama határozat, mely szerint a rendkívüli kiadásokra előirányzott (tételből) fölmerült 3233 frt kiadás a folyó évi költségvetésben catastro kiadásokra fölvett. de csak 8887 frt erejéig igénybe vett 14000 frt terhére rendeltetett fedezetet, s az e című megtakarításokból meg fenmaradó 1879 frt 59 kr. a rendkívüli kiadások czimén ezentul fölmerülő s különösen a cholerajárvány folytán fölmerült kiadások fedezésére habataroztatott fordíttatni. — A belügyminiszter jóváhagyta. — Jóváhagyta továbbá azt a határozatot is, mely szerint a gyámhatósági jog gyakorlataival járó 1887-ik évi költségvetés részbeni fedezéséhez a városi gyámpanzari alap részéről való hozzájárulás czimén 2080 forintot az 1837. évi költségvetés bevételi rovatában fölvétetni rendelte.

**A lutri bolondja.** Békés-Csabán egy asszony éveken át rakta a lutriba ugyanazon számokat, anélkül, hogy csak egyszer is sikerült volna valamit nyerni; de az asszony csak nem hagyott föl a reménnyel s tette a számokat tovább és tovább, míg e napokban Fortuna istenasszony megkönnyorult rajta, s a megtett számokból kettő kilyuzott, mi után 4 frt nyereménye lett. No hisz volt öröm lazeiben: az asszony szaladt haza, összenyalábolta az évek óta összegyűjtött rescon-tókat s rohant a lotogyűjtődebe azon hisz-szemben, hogy minden ezüdu után fog 4 frtot kapni, hanem aztán le is esett az álla, mikor szépen elutasították.

**Betegforgalom a kózkórházban.** Az aradmegyei kózkórház betegforgalmáról be-küldött kimutatás következő adatokat szolgáltatja: Múlt hórlól ápolás alatt maradt 137 beteg, e hóban fölvetett 230, összesen tehát ápolottak 367 Ezek közül kibocsátottak 170, meghalt 30, ápolásban maradt 167. Az ápolási napok összes száma 5049-et tett ki.

## Hazánk és a főváros.

**A lábbadozó főváros.** A súlyos járványok, melyek a fővárost oly sokáig rette-gésben tartották, lassan, de mégis megszün-nek. A beteg fővárosi épületeiben van. A ch o l e r a már végleg megszűntnek tekinthető. A barak-kórházban nincs már egyetlen cholera-beteg s-m. Hetfőn még tizenöt férfi és négy nő volt ápolás alatt, de már valamennyien lábbadozók. At is vittek őket az álló-úti kórházba, mert még némi sebzési s belgyógyászati kezelésre van szükségük. — A himlő betűfőn szintén csökkent némileg. E napon csak kilencz ujabb beteg vittek a kórházba s huszonötöt bocsátottak el gyógyulva; mi által a létszám 342-re olvad. Gödöllőn azonban baj van: egy udvari ellenőr leánykaja meghalt vörhenyben.

**Egy nihilista Budapestben.** Baci-mutov Vaszieliievics Iván orosz forradalmár, a kinek neve a II. Sándor czár teli palotája elleni ismeretes merénylet törté-nelét van összefűzve, kedden délután Buda-pestben, zoldfa-utcai lakásán elhunyt. Bach-mutov petervári születésű, diplomatikus ügy-véd, az orosz császári hadsereg volt mérnök-kari százados, több év óta G r o m a n név alatt, mint fényképező, tartózkodott fővárosunkban. Társa volt Necsajevnek, az orosz forradalmi párt ismert nevű, sokat emlegetett vezérének, a kinek ügye annyit foglalkoztatta a diplomáciát s az egész európai sajtót, a midőn őt a hetvenes években Srájev Orosz-oroszának kiszolgáltatta. Necsajevvel együtt elítelték barátját — Bachmutovot is, a ki a Necsajev-féle összeesküvésben való részvételeért tíz évi fegyházat s ennek kitöltése után Szibériába való életfoghazigliani száműzetést

gyors futás előzé me növelte a ló ideges nyugtalanságát. Egyszerre a közeli utcázasakon egy berkoci tűnt föl. A kocsiison hosszukék posztó kaftan volt, melynek aljáról lögtak a rongyok; két szük mellű, sovány és sánta gebét hajtott, melyek egyike ügneti, másik pedig vagtati próbált; ez a sajátságos jármű megállt a kumjasszin gróf házá-nak kapuja előtt, olyan zárt csapán, mintha ócska vasal lenne tele. A gróf kocsiisa saját nemet lovat visszahozta, mintha ezen özönvíz előtti gabhane-okkal való érintkezésről vagy közelségüktől félne.

„Még egy látogató!” — morgott a kocsiis. „Most megint egy órával tovább vagyok eh-hez a nyughatatlan löhoz láncozva!” Vigye el az ördög! ... A kisasszony!” kiáltott föl hirtelen a vén szolga, megelégedve az utasításról, mely szerint a fegyver alatt nem szabad beszélni.

Csakugyan Vasszilissza kisasszony volt, bár még kisse soványan, de csinos percal-ruhában, frissen és életvidoran. Mosolygott az őt fölisméro öreg kocsiisa, siralmas járművének rozoga ajtaját épp oly fesztellenül tette be, mint ahogy nagyneje fényes fogatából kiszállani szokott. Meghuzta a csengetőt.

„Kisasszony!” kiáltott föl a kaput nyitó kemornok. Talán csak nincs valami baj?

„Nincs semmi baj”, viszonáz a fiatal leány nyugodtan. „Itthon van nagybátyám? Beszélhetek vele?”

„Hogyné, kisasszony!”

A meglepett szolga belépett a gróf öltöző szobájába, a hol a gróf bajuszán éopen az utolsó pödörítette.

„Görv kisasszony ohajt a gróf urala be-szélni,” jelenté a meglepetéstől még izgatott hangon.

Kumj

kapott büntetésül. Bachmutov büntetéséből 3 évet és 8 hónapot ült le a Péter-Pál-erdőben, a honnan sikerült megszöknie. Külföldre menekült az orosz forradalmi pártmunkákkal élénk összeköttetésbe lépett. Hosszabb ideig tartózkodott Szerbiában, majd Magyarországra jött, hol két keze munkájával kereste kenyerét. Eleinte mint napszámos tengette életét, míg lassankint annyira vitte, hogy a főváros egyik fényképezési műtermében mint segéd 2-300 forintot keresett meg havonként. A fényképezetett itt tanulta meg a arról időközben egy vaskos kötet is irrt, mely a szakban egyike a legbecsesebb műveknek. A munka német nyelven jelent meg, de lefordította magyarra is. Az orosz forradalmi párt munkájának történetében Bachmutov nevét azzal tette emlékeztetőre, hogy mint volt műszaki tiszt, ő készítette a téli palota alkakészítésének tervét. E terv szerint hajtották végre az 1880 február 18-iki téli palotai merényletet.

A tizenháromdik választás. Görgey Arthur honvédtábornok, aki eddig elvonulva élt visegrádi nyaralójában, s a közügyekben nem igen vett részt, újból kilépett a nyilvánosság terére s a szabadságharc lezajlása óta évenként vette fel magát először Visegrádon a képviselő-választók névjegyzékébe. A véletlen épen a babonás 13 számot juttatta neki a választásra jogosult polgárok névsorában.

Rövid hírek. A király ő Feltételek háromszáz forint ajándékozta a szobáit tégeláruháza javára. — Pallavicini Ede őrgérfő, a magyar áll. hitelbank vezérigazgatója, Berlinbe utazott, több magyarországi hitelművelet érdekében. — Frankóni Vilmos ő academiái főtitkár a jövő februárban keleti útra indul: be fogja utazni Egyiptomot és a szentföldet s visszajövet Konstantinápolyt is megnézi. — Megcsónkított s zászokát találtak utabban két bankban, a főpostán, sőt az állampénztárban is: kelták a hamisítót. — Baja város a kutatók mestere újra s egyhangulag Drescher Edét választották meg: főjegyző Alaga Imre lett. — Artézi kutatás határozta Zomborban is: nyár szerdén Zsigmond Béla meznökkel; Mitrán pedig vízvezetékét szándékozik létesíteni.

### A nagy világ.

Kedélyes utazás. A württembergi királyi párnak az idén ugyancsak nem volt könnyű Nizzába utazni. A különben egy napi ut harmadfél napig elhúzódott, bár sehol sem álltak meg hosszabb ideig. Nem kevesebb, mint ötször kellett az uti programot megváltoztatni. Kevés az azelőtt, hogy az udvari különvonat elindult, Cerialle és Albenga közt két vasúti hid dől össze. Háromszor földmérés és árvíz akadályozta meg az utat. Luit-nól meg vissza kellett térni Bellinzonába, mert csak Lugano és Chiasso felé lehetett folytatni az utazást.

Dühöngő fenevad. A verversi circusban kedden este — mint táviratilag jelentik — borszálto dráma játszott le. Sott asszony, a tulajdonosnő először vett „gondjait alá” egy Brutus nevű oroszlánt. Az engedelmességhez még nem szokott fenevad dühöngött rohamát a szelídítőnőre, legázolta, arczának alsó részét szétmarcangolta karmaival, melyek sebeket ejtett előmozdítanak testén. Soulet s a circus egyik alkalmazottja csak nagynehezen bírták az asszonyt a vadállat körmei közül kiszabadítani. Vértől borítva hagyta el a ketrecet. A circusi alkalmazott az oroszlánval szembeállt, de csak egy ór birta a szavallalával a dühöngő állatot megfékezni.

Rövid hírek. Mária Terézia főherceggasszony, Karoly István főherceg neje, Polában vasárnap leánygyermekét szült; anyja és gyermek jól érzik magukat. — A párisi nagy opera nyugdíj-alapja nagy hajban van: a fizetendő nyugdíjakra évi 140,000 franc szükséges, a jövőre pedig tízezer francnak kevesebb. — Merlatti, a versenylopláló, annyiban már legyőzte Succi, hogy börtönlével eljutott a harminczhatodik napig s még pillantotta meg; megnyult, soványabb, halványabb lett, de szeméi élénkebb és arca kissé piros volt; mefoglyott. Eleinte csak két szót és négy foglyot látt.

„Ursten, honnét kerülte te ide?” szölt végre, miattl unokahuga gyengédén átkölte. Már mint gyermek mindig nyajaskodott vele és most is mint a hízkelő macska viselte-tett instát.

„Bácsi, én faluról jövök,” válaszolt és letlt a kerevetre. „Két napig Moszkvában tartózkodtam, hogy kipihenjem magam és hogy ruhát, meg cipőket vásároljak.”

„Ruhát... cipőket?” ismétlő a gróf meglepetve. A ruha alól előkukkáló kis lábakat csakugyan egészen új cipők fűdték.

„Igen, bácsi, halálközönben utaztam el.” „Halálközönben?” A gróf meg se kísérelte mindezt megérteni. „Hol van a grófné?”

„Falu.” „Falu? Hát te hogy jöttél ide?” „Vasúton anyámmal.” „Anyáddal? Ezt nem értem!... Mikor utaztál el?”

„Mult pénteken, tehát egy hét előtt.” „És tulajdonképpen miért utaztál el?” kérde a gróf, a ki e tömkelegben végre vezér-fonalat vett találni.

„Nagynénem megharagudott réám...” „A fiatal leány sremei hamiskásan villogtak, míg az arca égni kezdett.

„Nem, bácsi, megözölktem!... Nagyon beteg lettem, egy kis szobába voltam bezárva.”

„Miért bezárva?” „Engedetlen voltam. Néni beleegyezése-met akarta egy házassághoz... megígértém, hogy a nevet el nem árurom; de olyan ember, a kit én nem szívesen nézett volna unokácskének.”

„Olyan Tsudesszov-féle?” kérde a gróf kicsinylő hangon.

nincs baja: Succi, ki tudvalevőleg csak harmincz napi koplalásra vállalkozott, bűtlen kezdte meg újabb börtölét. — Genfben a rendőrség, hogy orosz kéknek kirabolta a nyomdáját. — Száznyolczvanhat osztrák és magyar ezekörjáró képviselő gyűlték Bécsben össze értekezletre s bűtlen kezdték meg a tanácskozást a ezekörjáró érdekében szükséges teendőkről.

## S Z I N H Á Z .

— nov. 30.

### „Ferreól.”

Iránydarab, mely a mi viszonyaink közt különös figyelmet érdemel. Célzatlat magával a czimbéli személynél mondatja el a szerző, s nincs humanus gondolkodásu ember, ki meg ne találja Ferreól vadbeszédét azon inquisitorius eljárás ellen, mely a modern jósutó jellemző, s melyben részes az emberek többsége és gonoszúsága: tanuk, hallgatóság és közvélemény egyaránt. Mindenki ellensége a vádoltak: élet-halál-harcot folytatnak ellene, s mikor, mint üztöt vad, végre leröskad az indiciumok, ellenmondások és tanuvallomások terhe alatt, akkor megfűjűk hallatit. Diadal! Az igazságnak elég van vére. A vádolt csakugyan bűnös: mert hisz ezt akarták minden áron, erőnek erejével kimutatni. Miért? Vajon az ellenkező czél nem érdemelt volna-e hasonló buzgalmat, hasonló fáradozást? Vajon méltánabb, csekélyebb feladat talán kimutatni az ártatlanságot, mint a bűnösséget? s vajon az igazságszolgáltatás nem akkor arat-e igazán diadalt, mikor fölment a vádoltat, mikor az ártatlant visszahelyezi legdrágább börtökába: visszajuttatja szabadságát, jó hírét, melytől az igazság szolgálja. tulságos buzgalommal, megloztottak volt?

A darab szerkezete, különösen a megoldás, nem elégit ki bennünket, de van itt is, mint Sardou minden művében, néhány mesterteljesítés, melyek a színpadi sikerre a műnek gyors időre biztosítják. A mai előadás, mely hosszra és a főbb jelenetekben szabatosan és összefüggően folyt, nem méltatlan az előző ősszavakhoz. A szászár ur, a czimszerepben, megmutatta, hogy erősebb és mélyebb emótiók kifejezésére is van benne anyag, melyet kitűnően fel tud használni. Peterdy urnak Martial egyik legjobbalapítása, melyet szívesen megtapsoltunk. Hunyady Margit asszony (Gilberte), Czanyug Emma kisasszony (Thérèse), Makó (Perissol) és Fenyeru (Lavaridin) szintén osztályosai a sikernek, melyet a gyér közönség többször megújuló tapsal bizonyított.

G—s.

## Irodalom és művészet.

A Hubay-Popper-féle négyes társulat kamarai zeneestélyei decemberhó 12-én és 15-én fognak megtartatni Aradon a Krispin-féle teremben. Az alábbiakban közöljük a két estély műsorát. A december 12-iki estélyi sorozata:

1. Mozart. D-dur (Solo-quartett). 2. Volkmann (35-ik mű) E-moll. 3. Beethoven (59-ik mű). C-dur 3-ik szám.

A december 15-iki sorozata: 1. Mendelssohn: Cello Sussata. Előadók: Popper tanár és Klein Samu urak. 2. a) Svendsen: Romanca; b) Wieniawsky: Walse caprice. Előadja: Hubay tanár ur, zongorán kíséri Herzfeld karnagy ur. 3. c) Bathnerini: Adagio; d) Popper: Elitanz. Előadja: Popper tanár ur, zongorán kíséri: Herzfeld karnagy ur. 4. Schubert: vonós-négyes D-moll op. posth.

Helyárak: Körszék 2 frt, zártszék 1 frt 50 kr., álló hely 1 frt, karzat 50 kr. Jegyek kaphatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésnél.

A gróf bajuszának egyik végét ránczálta, a másik végét pedig zavartan rágtá.

„Rögeszme ez tőle!” mondá, hogy önmagát megnyugtassa. „Te tehát nem akartad őt?”

„Nem. Hisz a néni talán nem is ragaszkodott oly nagyon az összeköttetéshez, hanem mindenáron azt akarta, hogy látat-lanba fogadjam el azt, kis számomra választ és ezt nem akartam megérteni.”

„Az biz isten, elhiszem!” mondá a gróf indulatosan. „Hisz az embernek tisztára bolondnak kellene lenni...” Ezzelbe jutott, hogy a saját élete párjáról beszél és nem folytatta. „Igy hát megszöktél?”

„Meg.”

„Hogyan csináltad ezt?”

„Zenaidé segített; mindent előkészített és egy napon kocsit vezetett, melyben anyám várt.”

„Bravó!” kiáltott föl a gróf, egészen föl-lekesedve s hihetetlenül vakmerő tétlöl. Izgatottságában fölemelkedett; de hirtelen egy lehitő gondolat támadt és ismét leült.

„De mit szölt ehhez nagynénéd?”

„Azt nem tudom; nem látam őt viszont. Moszkvába érve irtam neki néhány sort, de választ még nem kaptam. Nem tudom, hogy elutazásom óta mi történt, de attól tartok...”

„Mitől?”

„Hogy Zenaidének és Dimitrijnek miattam szenvedni kell. Eppen azért jöttem...”

„Hogyan? Dimitrij is?”

„Igen; ő sokat segített nekünk.”

„No, nézze az ember a kis semmirekelőt!” szölt a gróf elragadtatva. „A kis huncut, milyen találékony, milyen ravasz! Julatmal a télen lovat kátolem.”

Annyira elégtelt volt ily nagyszerű gyermekekkel bírhatni, a kik anyjukkal ily gonosz csínyot tettek, hogy kezeit dörzsölve le s fel fúcskolt a szobában és szíve mélyéből kacagott.

(Folyt. köv.)

## CSARNOK.

### A két árva.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti beszéde. — (Folytatás.)

Mindezek felelve, az egykor szerény és példás magaviseletű ifjú elgyötört az erkölcs intőzonalát, s a legesetlebb életi városi élvadászszá nőtte ki magát, s ugyancsak versenyzett a többi hasonzorúval egyetemben a kaliss, józan erkölcsök s minden esetben a vallásjólátásában, ezt hitték ők valódi műveltségnek. ez volt szerintük a korszellem követelte felvilágosultság. Anyja intéseit meg se figyelte többé, azokat a legnevetesebb együgyűségeknek tartotta, leveleit, ha el is olvasta, ritkán téve félre „oh boldog falusi együgyűség” stb. csipős megjegyzések nélkül.

Az isten nevében jól kezdett, de így folytatott pályán beteljesedtek-e a Károlyhoz kötött szölkéi? Oh nem. Nem lett más belőle, ismétlő is elhagyva. mint olyan uracs és korcsmanhós, ki leginkább érzi magát hivatás, minden, korlatolt elméje előtt képtelenségnek látszó dolog felett pálcázat föltelve gonyolódni. Mindelöz járult melé a féktelen kártyázási szenvedély is, mely sohasem engedte kiélgeitve lenni nyervágyát, s alig kapá meg azon kevés pénzecskéket, melyet anyja részére összegyűjtögetett, azon jó reményben, hogy majd nyergi fog, tüstént eljársz. S ha vesztett, hogy ugra pénzhez juthasson, sokszor meg becsületét is kockára tette.

Anyja megbetegedvén, haza hívá őt, talán érezte színegy bekövetkező halálát s karta, hogy mind a három gyermeke körében legyen, s hogy neki, mint legidősbűnek szíveze küsse a két kisebb testvéréről való gondoskodást. A jó anya halála csakugyan bekövetkezett, Károlyt e csapás nem jósztította ki. Csálódunk, ha azt gondoljuk, hogy testvéreinek jalkitálai meglágyították a rozál által elfáult szív kemény kerget. Mert alig lett vége a temetésnek, minden a házban talált értékesebb tárgyat magához vére, a faluban senkinek sem szöla semmit, odább állott, magára hagyta szelhetet volna, ha isten, kik földön gyámoló atyja, nem nyújtja ki segítő karját feléjük a falu plebánosa személyében.

A két árva, mint emlékeztünk, a plebános magához vette, s az ígéretek, melyet nekik anyjok sirjánál tett, csakugyan beváltotta, mert sikerült neki Imre részére egy ösztöndíjat megnyerni, a melynek alapján felvételtet a n. p. püspöki megye székhelyén levő táptintezet növendékei közé. A kis Rózikát pedig a falu gyermektelen földesasszonya neveltette.

Az idő nagy orsóján tizenhat év járt le. Egészen más körülmények között találjuk ismerőseinket. Imre bevégzte iskoláit s a papi pályára lépett. Jól tudta, hogy e pálya az, melyen legkevésbé róssa terem s leg-több a tövis, legtávolabb áll a földi boldogságtól, de annál közelebb az égi örömhöz; tudta, hogy erejét igénybe veendi a munka, s gyöngye lesz jutalma az emberek részéről. De a vágy, a szeretet vallását, az evangélium világát mindentűve terjesztett, erős volt benne és boldognak nevezte magát mint az Ur szöngy szölgája.

Ha láttatott volna őt szent ténykedése közben, ha hallottatott volna őt magasztalni azt a Mindenható, ki dicsőségének sugárve-résével betölti a nagy mindenjéget! Ott állt mint béke anygála a cívődő felek között, ott volt, hol barátra, ott, hol vigasztalóra volt szölkék; sietett oda, hol a felebarát szöretet, az irgalmasság nemes erőnyét kellett gyakorolni; szöval isten szöve szerinti pap volt ő.

Apostoli hivatalát gyskorolva találjuk most is őt egy kisdéd városka fegyenczén között. A segédélkész teendői közé tartozott a rabokat legálább egyzer hetenként oktatni a hitben. Ő ezt egész odaadással teljesítette, mert látta, hogy az emberiségnek ezen osztálya szorult legjobban az erkölcsi oktatásra, nehogy megmaradjon továbbra is a rossz után és felszabadulva a bűntetés alól, ismét visszastilyedjen a bűn örvenyébe. Minden szöván a keresztény hit és szeretet mo-csoktalan elvei ragyogtak, s lelke szent érzelmektől áradozt tenger volt. Megtá-nította őket turni, mert jóllehet, hogy most bűnhődnek, nem kell elvesztenie istenbeni bizalmukat, rajtuk egyedül csak a szentírás mondatát találjuk, t. i. a mily mértékkel meretk másoknak, olyannal méretük most vissza nekik; s mindezt annyi szeretettel, oly atyái-lag tette, hogy sokan a legjobb utra téve hagyták el börtönüket.

A többi rabok között volt egy, ki különösen hallgatá szövait, korra nézve nem volt nagyon idős, de arczának minden vonása élénken tükrözö vissza a sokat bánjatott és mélyen súlydott gonosztervöt. Megtörve a sors csapásai által és bűnhödve tetvéért, valódi balzsam gyántát hantottak szöveére a pap vigasztaló szövai.

Imre egy alkalommal, midőn isten végtelen jósága és irgalmáról adott oktatást, hogy ezt minél megfoghatóbb tegye hallgat-ott előtt, saját életförténetét beszölte el azok-nak. Sűrű könyekelt hullatva, emelét ajkaihoz az apostoli férfiú kezeit a fennemelt rab, — hogyné sirna ő keservesen szerencsésejé rombadőlőn? Hogy ne volna az ő szövének minden dobbanása a legkeserűbb fájdalom, mikor e történet, egész azon pontig, hol oly meglehetősen festé Imre édes anyja halálát és árvaságát, az ő élete történetével oly szöro-san összefügg.

Könyek árjában fűldokolva, ajkain csak e szöt böcsőjthát ki: „Öcsém!”

E jelenet meghatott mindenkit. A meg-

rögzött gonoszterv. — és a lelki atya: a test-  
vér és gonosztervöt bűnhődő — rab.

De azórt Imre gyöngédén szöritá őt ma-gához s a testvéri szöretet forró csökjait bátyám, remegve mondá: „Te vagy kedves szövár!” mert jóllehet, hogy ily erkölcsiileg szölyvéri állapotban taláa bátyját, de gyöztö a testvéri szöretet, a tenger, melynek hatá-rai belátni nem lehet.

(Vége köv.)

## KIS LOTTO.

Br ü n n, december 1-én:

50. 49. 70. 86. 78.

## KÖZGAZDASÁG.

### Az aradi kereskedelmi és iparkamara teljes ülése.

— decz. 1.

Grünwald Ferencz elnöklele alatt jelen-voltak Bing Vilmos, Herz Kissa, Tessényi Zsigmond, Bing Bernát, Kohn S. N., Mallár István, Szontagh Gyula, Kohn Zsigmond, bel-tagok, Bartoky László, Achim János és Wido-vszky János kültagok, B-Csabáról, Dr. Gaál Jenő titkár, mint előadó és Dr. Mar-schall Lajos m. titkár.

Elnök a gyűlést megnyitván, a jegyző-könyv hitelesítésére Kohn Zsigmond, Szontagh Gyula és Tessényi Zsigmond tagokat kéri fel. Majd a titkár tesz jelentést a kamarai irodá-beérkenysége és ügyforgalmáról, valamint a beérkezett fontosabb ügyiratokról. A titkár jelentés helyeslő tudomásul vétetvén, a teljes ülés a napirend tárgyalására ment át és pedig:

Olvasztatott a földmívelés-, ipar- és ke-resk. miniszterium leirata, melylyel Apátfalva községnek az ottani őrzt. és heti vásárokon helypénz-szedhetés iránti kérvényét oly felhi-vással küldi le a kamarához, hogy a kére-lommal általában, valamint a tarifa egyes tétel-re nézve is véleményezést jelentést tegyen.

— A teljes ülés a helypénz-szedhetés iránti kérelemnek a folyamodványban előadott okok-nál fogva helyt adni ajánlja, a tarifa egyes tétéleit azonban leszállítandónak és netáni visszaelések megkálása végett szabatosabban szövegezendőknek völi s ily értelemben hatá-roz felterjesztést a miniszteriumhoz.

Felvetett egy a budapesti kereske-delmi muzeum igazgatóságának átirata, mely-ben a kamara közreműködését kéri, hogy ke-rületéből minél többen lépjenek a kiállítók sorába, hogy a muzeum útján a vidéki kis-iparosok kézművelei minél szélesebb körben megismeretessenek. A teljes ülés elhatározta, hogy a keresk. muzeum igazgatóságának meg-keresését kész szövel teljesíti s jövőre is ha-táskörében minden lehető megeend, hogy ezen közháznu intézmény megismerését és igénybevetését előmozdítsa. Míró az igazga-tóság átiratát értesítendő lesz.

Csanádmegye alispánjának átirata, mely-lyel véleményezést végett áteszi a mező-kö-vásházi mézszáros kérvényét a marhahus ki-mérési árának meghatározása iránt — viz-szaküldetni határozatát a végböl, hogy adjon az alispán előbb felvilágosítást arra nézve, milyen alapon korlátoztatott M.-Kövasházán a marhahus kimerése, mert erre nézve a ka-mara, mint azt a törvény előírja, meghall-gatva nem lett.

A miskolci társkamara felterjesztése az iránt, hogy a polgári iskolákkal kapcsolatos ipartanulmúhelyek növendékei önálló iparüzésre csak akkor jogosittassanak, ha igazolják, hogy az iskola sikeres végzése után még egy évig kizárólag szakmunkával foglalkoztak — íg-ézőben hagytatott addig, míg a földm., ipar-és keresk. miniszter az ipartörvény 5-ik §-ban kálitába helyezett rendeletét, mely megsza-bandja, hogy mely ipartanulmúhelyek bizo-nyítvánnyal igazolt sikeres látogatása teszi feleslegesnek a képesítési külön kimutatását, — ki nem böcsőjthotta.

Frank Henrik és fiai osztrák gyárosok emlékirata az árúvéjegy-törvény mikénti mó-dosítására vonatkozólag az irodának adottak ki azzal, hogy midőn majd a kamarának módjában lesz az alkotandó új árúvéjegy-törvényre vonatkozólag véleményt mondani, az emlékiratban foglaltakra is legyen figye-lemmel.

Több brádi, körösbányai és kristóvi ve-gyeskereskedők folyamodványai alkalmából az illető folyamodók értesítettetni határozattak, hogy a kereskedési üzlet gyakorlatát és a tényleg nem középítés igazolásához, a fű-gőzben hagytatott addig, míg a földm., ipar-és keresk. miniszter az ipartörvény 5-ik §-ban kálitába helyezett rendeletét, mely megsza-bandja, hogy mely ipartanulmúhelyek bizo-nyítvánnyal igazolt sikeres látogatása teszi feleslegesnek a képesítési külön kimutatását, — ki nem böcsőjthotta.

Ezzel a napirend kimerített kérvénye, felvé-tett még a b.-csabai ipartestület leírása, mely-ben a békésmegyei kir. adófelügyöl által állító-lag törvénytelenül kirott 1. osztályu kereseti adó törleszkének kieszközölése iránt. A titkár ismertetvén az ügyállást, László, Gaál Jenő titkár, Bing Vilmos, Tessényi Zsigmond, Wi-dovszky János és Achim János vettek részt — a teljes ülés kimondotta, hogy miután ezen ügyben már Békésmegye közigazg. biz-ottsága is közbevetett felebebeze folytán a pénzügyi közigazgatási bíróság is elutasított határozott, a kamara a fenförgő concreit eset-ben már misem tehet. De méltánysnak is-mervén el, hogy a törvény értelmében a mes-terek által segédük helyett csak előlegezett adó, tényleg ezekre áthárítassák, egy ve-gyes bizottság kiküldése határozottatott el, mely bizottságnak eladatává tétetett kipu-hatolni a módot, mikép volna kereszttílvhető, hogy az ipartörvényekről kirott adó tényleg ezek által viseltessen, illetőleg a munkaadó mesterek által segédükre áthárítható legyen.

A pankotai ipartestület beadványa foly-tán a kamara véleményét nyilvánított arra nézve is, hogy az ottani juhvágók az ipartös-tületbe belépni tartoznak, mert sertések, juhok gödörük stb. levégása és husának iparszerű kimerése, tehát az ugynevezett szöró ipar lé-

nyegileg a hentesség fogalma alá, azaz képe-sített ipar körébe tartozik.

A földmívelés-, ipar és keresk. minisz-terium által fölvetett kérdés folytán vála-szlat adott, hogy a kamara területen oly gyárak, melyek az állati hulladékokat trágya-nyerés czéljából feldolgoznak, nem léteznek: ennél fogva csak az évenként nyerhető állati hulladékok mennyiségét állapíthatatna meg hozzávetőleg, ha a miniszterium az illető állati hulladékokat specificálja.

Végül bejelentett, hogy a minis-terium a kamara 1887. évi költségirányzatát válto-zatlanul helybenhagyta, a mi öröndetes tu-domásul vétetvén, ezzel az ülés véget ért.

### Az aradi ipar- és népbank forgalmi kimutá-tása 1886. évi novemberhóról.

Takarékpenztári betételek:

Betétmaradvány mult hó végéről 613629.34  
Folyó hóbani betét 40085.45

Visszafejtett betét f. hóban 653712.79  
Betétmaradvány f. hó végével 45977.78  
Összesen: 608115.01

Váltó-tárca:

Alladé mult hó végével 110970.45  
Lezámitoltott f. hóban 121903.23

Beváltott és forgattatott 232873.68  
Marad tárca-álladé f. hó végével 99490.11

Aradi hitel-egylet:

Alladé mult hó végével 157058.—  
Folyó hóbant adott kölcsönök 2845.—

Összesen: 159903.—  
Törlesztett f. hóban 2905.—  
Alladé f. hó végével 156998.—

Előlegek nyerstermények és érték-papírokra:

Alladé mult hó végével 90347.69  
Folyó hóbant u. előleg adatott 10250.—

Összesen: 101077.69  
Ebből visszafizetett f. hóban 5605.09  
Alladé f. hó végével 95492.60

Jelzálog-kölcsönök:

Alladé mult hó végével 138469.—  
Uj előleg f. évben 2000.—

Folyó számlákban előleg összesen 140469.—  
Visszafejtett f. hóban 3855.—  
Alladé f. hó végével 138614.—

Zálogház-kölcsönök:

Alladé mult hó végével 67086.50  
Folyó hóbant adott kölcsönök 6198.—

Összesen: 73284.50  
Folyó hóbant kálitált 8134.50  
Alladé folyó hó végével 67150.—

Pénztár:

Maradvány mult hó végével 6113.66  
Bevétel f. hóban 227797.43

Bevétel összesen 233910.99  
Klítás f. hóban 226060.24  
Pénztármaradvány f. hó végével 7550.75

Arad, 1886. december 1.

### Az igazgatóság.

—

### Vegyes közlemények.

—

### Szöszöllet.

(Deczember 1.)

(B.) Az üzlet szözlár. Készaru nagybán 26.—26.25, kicsinyben 26.50 hordó nélkül per 100 liter %.

### Budapesti gabnatórszöde.

(Deczember 1.)

12000 mm. forgalom, teljes napi árak-kal. Tavaszi buza 8.93—8.94, uj tengeri 6.07 6.09, tavaszi zab 6.45—6.47, új buza 8.70 8.71 kaposzta-repcze 11.50—11.62.

### Budapest, deczember 1. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Az estü tözsöde zárlati árfoylamai: Magyar Aranyár-dék 105.30, magyar papírjárdék 94.30, ma-gyar hitelbank 307.—, osztrák hitelbank 297.30, London 126.20, Páris, 49.75—.

### IDEGENEK NEVSORA.

(Deczember 1.)

Fehérkereszti, Szöllösi, Kiss F., birtokos, Soborsin, Spielberger M., béröl, Mezőhegyes, Konigsdörfer E., keresk., Ujvidék, Bruzt J., keresk., Bpest, Meisner B., Kémi B., Schwardt E., utazók, Bpen, Wesel A., Hauser J., Klein

